

अभ्यास (Exercises)

लिखित (Written)

प्र०1. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में दीजिए।

- उ० (क) भारतदेशः कदा स्वतंत्रः अभवत्?
उ० भारतदेशः 1947 तमे ईसवीये वर्षे अगस्तमासस्य पंचदशदिनाङ्के स्वतंत्रः अभवत्।
(ख) वयं कान् प्रति कृतज्ञाः स्मः?
उ० वयं देशभक्तान् प्रति कृतज्ञाः स्मः।
(ग) रक्तदुर्गे कः ध्वजारोहणं करोति?
उ० रक्तदुर्गे प्रधानमंत्रीमहोदयः ध्वजारोहणं करोति।
(घ) के राष्ट्रगानं गायन्ति?
उ० सर्वे जनाः, सैनिकाः, छात्राः च राष्ट्रगानं गायन्ति।
(ङ) सर्वे भारतीयाः कां प्रतिज्ञां कुर्वन्ति?
उ० सर्वे भारतीयाः देशस्य स्वतंत्रतायाः रक्षायै प्रतिज्ञां कुर्वन्ति।

प्र०2. विभक्ति तथा वचन निर्देश लिखिए।

उ०	शब्द	विभक्ति	वचन
(क)	दिवसः	प्रथमा	एकवचन
(ख)	जनाः	प्रथमा	बहुवचन
(ग)	स्वतंत्रतायै	चतुर्थी	एकवचन
(घ)	देशम्	द्वितीया	एकवचन
(ङ)	महापुरुषाः	प्रथमा	बहुवचन
(च)	उन्नतये	चतुर्थी	एकवचन
(छ)	नायकाः	प्रथमा	बहुवचन

प्र०3. निम्नलिखित शब्दों को बहुवचन में बदलिए।

उ०	शब्द	बहुवचन
(क)	नगरम्	नगराणि
(ख)	भारतीयः	भारतीयाः

(ग) दिवसः	दिवसाः
(घ) छात्रः	छात्राः
(ङ) सैनिकः	सैनिकाः
(च) विकासाय	विकासेभ्यः

प्र०4. सन्धि-विच्छेद कीजिए।

उ०	शब्द	सन्धि-विच्छेद
(क)	इत्यर्थम्	इति + अर्थम्
(ख)	नायकः	नै + अकः
(ग)	विशेषायोजनम्	विशेष + आयोजनम्
(घ)	ध्वजारोहणम्	ध्वज + आरोहणम्
(ङ)	अस्मिन्नवसरे	अस्मिन् + अवसरे

प्र०5. रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए।

- उ० (क) 1947 तमे ईसवीये वर्षे भारतदेशः स्वतंत्रः अभवत्।
 (ख) वयं भारतीयाः तान् प्रति अति कृतज्ञाः स्मः।
 (ग) देशस्य राजधानी दिल्लीनगर्या विशेषायोजनं भवति।
 (घ) प्रधानमंत्रीमहोदयः विशालजनसमूहं सम्बोधयति।

प्र०6. संस्कृत में अनुवाद कीजिए।

- उ० (क) यह दिन स्वतंत्रता दिवस कहा जाता है।
 अनु० अयं दिवसः 'स्वतंत्रतादिवसः' कथ्यते।
 (ख) भारतीय राष्ट्रध्वज फहराते हैं।
 अनु० भारतीयाः राष्ट्रध्वजस्य आरोहणं कुर्वन्ति।
 (ग) सभी लोग राष्ट्रगान गाते हैं।
 अनु० सर्वे जनाः राष्ट्रगानं गायन्ति।
 (घ) हमें देश की स्वतंत्रता के लिए प्रतिज्ञा करनी चाहिए।
 अनु० वयं देशस्य स्वतंत्रतायै प्रतिज्ञां कुर्याम।
 (ङ) हमारा भारत देश कब स्वतंत्र हुआ?
 अनु० अस्माकं भारतदेशः कदा स्वतंत्रः अभवत्?